

**ПРЕГЛЕД НА КАЧЕСТВОТО НА АКТИВИТЕ /AQR АНАЛИЗ/
НА БАНКОВИЯ СЕКТОР В Р. БЪЛГАРИЯ****проф. д-р Мария Видолова**

СУ „Св. Кл. Охридски“

Стопански факултет, катедра „Финанси и счетоводство“

**OVERVIEW OF THE QUALITY OF ASSETS /AQR ANALYSIS/
BANKING SECTOR IN BULGARIA****Prof. Maria Vidolova, PhD**

***Abstract:** Being analyzed in the report are issues related to the organization and conduct of AQR analysis and stress tests in the Bulgarian banking system and possible expectations and results that will serve as a comprehensive assessment of the banking system, for confirmation or correction of basic capital ratio of Tier thus will determine how well capitalized the bank. When established the existence of an equity deficit compared with a predetermined capital value (benchmark), banks will be obliged to take certain remedial measures.*

***Key words:** AQR analysis, stress tests, banks*

От началото на 2016 г. в банковия сектор на Р България се провежда оценка на качеството на активите на банките /AQR анализ/, обявена след затварянето на Корпоративна търговска банка през лятото на 2014 г. В тази връзка, БНБ ще проведе обстоен преглед на отчетите за финансово състояние и риск профилите на банките в съответствие с единния надзорен механизъм, стартиран през 2014 г. и основан на препоръките на Европейската комисия. Провеждането на оценката е залегнало в Националната програма за реформи на правителството, с която то поема ангажимент да адресира констатираните слабости в банковия надзор в доклада на Европейската комисия за макроикономическите дисбаланси на страната. Проверката включва 22 от 28-те банки, които оперират на българския пазар, като извън обхвата ѝ ще останат институции, които работят в страната под формата на клонове на чуждестранни банки. Подобна оценка от средата на 2016 г. се предвижда да се реализира и в пенсионно-осигурителните и застрахователните дружества.

Прегледът на качеството на активите се предвижда да приключи до юни 2016 г., след което ще се проведат стрес-тестове, като резултатите ще бъдат публикувани в началото на м. август. Предвижда се, след провеждането на стрес-тестовите и обявяването на резултатите, да се определят предпазни механизми, в случай че се констатира недостиг на капитал в отделни кредитни институции, който не може да бъде попълнен на пазарен принцип. Методологията, която е в основата на оценката е близка до проведената от ЕЦБ оценка на активите на 128-те най-големи банки в еврозоната. В началото на 2016 г. „Делойт България“ ЕООД беше избран в качеството на национален консултант на програмата по преглед на качеството на активите, като изборът

беше основан на критериите за най-високи световни стандарти в сферата на тези услуги и опит в провеждането на такава оценка в друга централна банка, или регулаторен орган. Националният консултант се ангажира да представи цялостна концепция за организирането и изпълнението на процедурата, която включва и стрес-тестове, да адаптира методологията на Европейската централна банка (ЕЦБ) към спецификите на местния пазар и да е готов с оповестяването на резултатите най-късно до 31 август 2016 г. Всяка търговска банка на територията на Р България проведе конкурс за AQR провайдер от списъка на дружествата, отговарящи на изискванията, които да провеждат конкретните оценки за всяка институция, като разходите за услугите му се бюджетира от самата банка, каквато е практиката и на стрес тестовете в еврозоната.

Същинският преглед започна през първото тримесечие на 2016 г., като основните данни са към края на 2015 г./работи се със статичен баланс към 31.12.2015 г./ Акцент в работата е процесът по оценка и преглед на качеството на активите (AQR), т.е преглед на кредитните портфейли и кредитите, които се отпускат от търговските банки, в т.ч. процесът по отпускането им, оценката, подновяването и приемливостта на обезпеченията, а оттам и начисляването на провизии, амортизирането им, причините за предоговарянето и реструктурирането им, причините за динамиката в процента на необслужваните кредити и т.н. В по-подробен аспект AQR е оценка, базирана на риска, и е фокусирана върху тези елементи от баланса на банката, които се приемат за най-рискови, или „непрозрачни”. Чрез провеждането на такова изследване се цели цялостна оценка на адекватността на провизирането на кредитните експозиции, определянето на подходящи методи за оценки на обезпечения, както и оценка на начина, по който се оценяват комплексни инструменти и високорисковите активи в отчета за финансово състояние (счетоводния баланс) на съответната търговска банка.

Прегледът на качеството на активите (AQR) е част от всеобхватната оценка на риска на банковата система, която най-общо се състои в:

1) Анализ на хармонизираните дефиниции по отношение на рисковия профил на експозициите, оценка на обезпеченията, както и адекватността на провизирането;

2) Провеждане на стрес-тестове – преглед съгласно заложен базов и утежнен сценарий. Целта на стрес-тестовете е да се провери устойчивостта на бизнес модела в бъдещето – обикновено за период от три години при зададени хипотези за развитие на макроикономическо ниво. Базовият сценарий взема под внимание очакваното икономическо състояние на Европейския съюз (ЕС) при прогнозиран ръст на БВП и нива на безработица. При утежнения сценарий, се залагат пазарни сътресения, кризисни сътресения и др., отново при зададени ръст на БВП и нива на безработица;

3) Последващи корективни действия по отношение провизирането, при набавянето на капитал, както и корективни действия във връзка с намаляване на рисково-претеглените активи (RWA), които засягат продажбата на портфейли, възможността за консолидация и др.

Предметът, или обхватът на това изследване засяга преглед на място на извадка от портфейла от страна на AQR провайдера, включително всички материално-значими активи. Портфейлите се разделят въз основа на Базел 3 /Регламент (ЕС) №575/2013 / на класове експозиции, като за целта е необходимо да бъде покрит целия баланс на съответната банка. Освен това, се предвижда да се осъществи провеждане на стрес тестове, преглед и преоценка на обезпеченията, както и преглед на клиентите и клиентските досиета, които са част от извадката, като изискваната информация ще засяга финансовото им състояние, справка за навременното обслужване на поетия дълг, с какви случаи се занимават административните звена, свързани със събирането

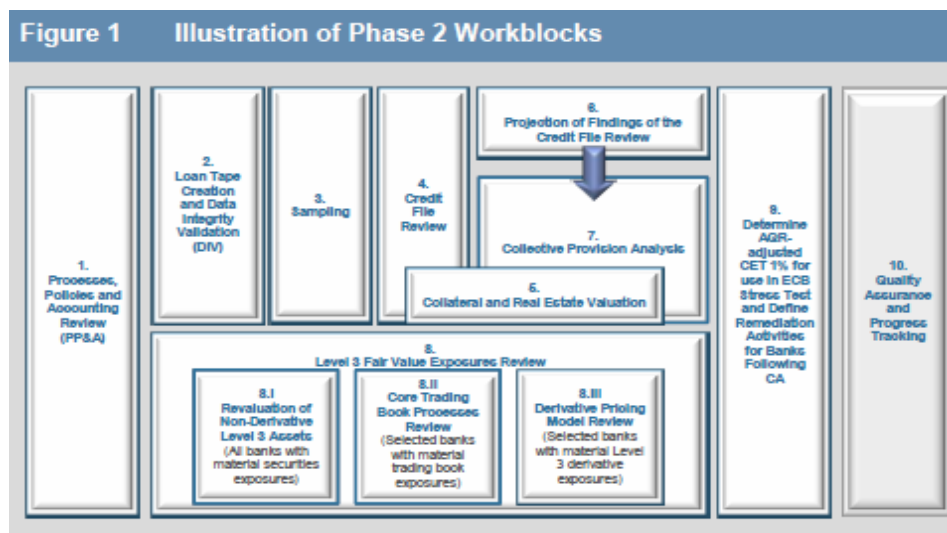
на вземания и проблемните кредити. След това, получените резултати се екстраполират върху целия кредитен портфейл на съответната банка.

Оценката на AQR провайдерите е базирана на Регламент (ЕС) №575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26.06.2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и Четвъртата директива за капиталовите изисквания (Директива CRDIV 2013/36/ЕС).

Очакванията за резултатите от провеждането на AQR оценяването биха могли да бъдат обобщени по следния начин – от една страна, ще се идентифицират и изчистят слабостите на кредитните портфейли на оценяваните банки, от друга – ще се подобри качеството на пазарната оценка на обезпеченията, а от трета – ще се определят и зададат предпазни мерки по отношение на качеството.

Чрез провеждането на AQR-анализа се постига по-голяма прозрачност и повишаване качеството на наличната информация, свързана със състоянието на банките; идентифициране и прилагане на необходими корекционни действия и мерки (при необходимост); укрепване на доверието на публиката в банковия сектор. Основната цел е свързана с потвърждаване, или коригиране на базовото капиталово съотношение от първи ред като след стрес тестовете, което ще определи колко добре е капитализирана съответната банка. Важно е също така да се отбележи, че при наличие на капиталов дефицит, сравнен с предварително определена капиталова стойност (benchmark), банките ще са задължени да предприемат определени мерки за оздравяване. Нивото на консолидация, при което ще се проведе AQR теста, ще засегне както отделната търговска банка, така и всичките ѝ дъщерни дружества, на които тя е мажоритарен собственик (т.е. без асоциираните ѝ дружества).

Най-общо теоретичната част на проекта може да бъде обобщена в следната графика¹:



¹ <https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/assetqualityreviewphase2manual201403en.pdf>

Фаза 2 на ЕЦБ методологията за изготвяне на AQR анализ се състои от 10 стадия:

- **Процедури, политики и преглед на счетоводни практики** (най-общо се има предвид попълването на въпросник, имащ за цел идентификация на пропуските в процеса, съставяне на дефиниции за неизпълнение в съответната банка, налични счетоводни правила и практики, метод на провизиране, признаване на активи, пасиви, преоценки и т.н.);
- **Създаване на подробен портфейлен файл за преглед и валидация на целостта на данните** (отпускане на кредити - общ преглед на портфейли – дни просрочие, необслужвани кредити, преструктуриране, покритие с провизии и др. Базирайки се на определени критерии, БНБ ще избира портфейлите за оценка);
- **Определяне на извадка** (избор на кредити на случаен принцип от избраните портфейли);
- **Преглед на кредитни досиета;**
- **Оценка на обезпеченията и недвижими имоти** (съгласно актуални оценки от външни оценители);
- **Проекция на пропуските, установени при прегледа на кредитните досиета** (ако са намерени слабости при прегледа на кредитните досиета – екстраполации – базирани на прегледа на кредитните досиета и оценката на обезпеченията);
- **Анализ на портфейлните провизии** (изследване на колективното провизиране – подход, базиран на броя идентифицирани по време на AQR анализа, но не отчетени от банката клиенти, изпаднали в неплатежоспособност – default);
- **Преглед на портфейл от активи по справедлива стойност** (преглед на експозициите по справедлива стойност – преценка и преглед на основния процес, модели за оценка – като основният фокус са корпоративни/неликвидни ценни книги);
- **Определяне на AQR-модифициран базов капитал (СЕТ1)% за употреба при стрес-тестовите на ЕЦБ.** Стресирание и определяне на мерки за възстановяване за банките вследствие на цялостната оценка (стрес-тестове и коригирано съотношение на базовия капитал от I-ви ред – стрес-тестовите осигуряват оценка на загубата по кредити за всеки портфейл и оценка на необходимия капитал за поддръжката на специфично капиталово съотношение по съответния сценарий. Ще бъдат извършени три стрес-теста, които засягат пазарния, кредитния и операционния риск. Ще се проведе и симулация на нетния лихвен и на нетния пазарен доход);
- **Контрол на качеството и проследяване на напредъка** (осъществява се от БНБ).

Първи стадий: Процедури, политики и преглед на счетоводни практики (PP&A)

Прегледът на процесите, политиките и счетоводните практики се фокусира върху процесите и политиките в банката, в частност онези от тях, които са свързани с основни счетоводни решения. Всяка част от този преглед е проектирана така, че да може да оцени банковите практики спрямо съответните счетоводни стандарти. Основните акценти включват подход на ресурсно обезпечаване; третиране на необслужваните експозиции, толеранс и т.н. Прегледът на ППС може да доведе до количествени резултати, които оказват влияние на коригирания вследствие на ПКА капитал СЕТ1%.

Специфичните тематични области, на които се обръща внимание са:

- Класификация и измерване на финансови активи на базата на амортизуемата стойност, или справедливата стойност според МСС 39. Като обобщение, тази първа

част от обхвата на PP&A се отнася до счетоводните критерии на МСС 39 за признаване и измерване на финансовите инструменти и насоките от МСС 28 за инвестиции в асоциирани предприятия;

- Прилагане на йерархията на справедливата стойност - класификацията на входящите данни, подлежащи на оценка и съответните експозиции в различните нива от йерархията на справедливата стойност според МСФО 13;

- Определения за необслужвани експозиции – определението, което съответства на опростения подход на Европейския банков орган за AQR. Вътрешното определение на банката за необслужвани експозиции е включено в тази част от прегледа, като всички установени проблеми могат да имат материален ефект върху процеса по извършване на статистическата извадка, който се използва за прегледа на кредитния портфейл на банката;

- Експозиции с мерки по въздържане (forbearance) и реструктуриране – политиката по реструктуриране, определение, идентифициране и проследяване на тези експозиции (forborne), вкл. провизирането. Третирането на експозициите с мерки по въздържане (forbearance) и реструктуриране се включва в този преглед, тъй като всякакви установени проблеми могат да имат материален ефект върху процеса по извършване на статистическата извадка, който се използва за прегледа на кредитния портфейл на банката;

- Процеси и политики, свързани с провизирането – определение за „обезценени активи”, уместност на механизмите за обезценка, както и политики и процеси, касаещи начисляването на провизиите;

- Процеси по оценка на обезпеченията – процесите, касаещи оценката на обезпеченията сред различните типове обезпечения и консервативността на наложените политики;

- Изчисляване регулирането на оценката на кредитите – съществуването и покритието на банковите калкулации за регулирането оценката на кредитите за деривативи. Самото наличие на изчисление на регулирана оценка на кредитите (CVA) за деривативното портфолио се включва в този преглед, тъй като всички идентифицирани проблеми ще имат пряко влияние върху AQR-регулацияния коефициент на общия капитал CET1%.

- Групи свързани лица (ГСЛ) и страна на крайния кредитополучател – наличните процеси за идентифициране на свързаните лица и определяне на страната на риска на крайния кредитополучател. Всякакви идентифицирани проблеми ще имат пряк ефект върху прегледа на кредитния портфейл.

- Процеси по деконсолидация – наличните процеси, с помощта на които се решава кога активите трябва да бъдат деконсолидирани от счетоводния баланс. Гарантирането, че процесите, които банката прилага при деконсолидация съответстват на МСФО 10 (или съответните МСС) е важно, тъй като тези процеси определят размера и състава на единния надзорен механизъм на консолидираното дружество, на което значимите банки рапортуват за целите на AQR.

- Резерви за разходи, възникващи в хода на съдебни спорове – подходът, който банката използва при определянето на резерви за съдебни спорове и др. Бъдещите разходи, свързани с уреждането на правни спорове са от изключително голямо материално значение за множество банки и могат да окажат съществена тежест върху наличния капитал.

Втори стадий: Създаване на подробен портфейлен файл за преглед и валидация на целостта на данните

Етапът включва създаването на кредитно портфолио съгласно Наръчника на ЕЦБ /Asset quality review Manual/, като обхванатите сегменти на портфейла са корпоративни клиенти /Големи търговски предприятия, финансиране на проекти, доставка, авиация, държавни предприятия, търговски недвижими имоти, разработване на търговски недвижими имоти, търговски недвижими имоти, произвеждащи доходи, други недвижими имоти, регионални правителства и местни власти/, МСП, ипотeki на граждани, други кредити за граждани /Кредитни карти, овърдрафти, нереволвиращи необезпечени кредити, други обезпечени кредити, други, други кредити за граждани, револвиращи, кредити за малки и средни предприятия/.

Трети стадий: Избор на извадка

На този етап провайдерите извършват подбор на портфейла, като сегментацията е съобразно подгрупите на риска, рисково-претеглените активи на участващите банки, съществуващите практики за управление на риска и кредитирането, както и изискванията за отчетност пред надзорните органи. Извадката се формира на базата на статистически техники /според мащаба на българската банкова система, съвкупността на разглежданите класове активи, както и сегментираното в етап 2 кредитно портфолио/, насочени към ниво на сигурност 90% и в съответствие с международните одиторски стандарти. Съществеността на изпълнението е зададена като 1% от общата нетна експозиция² на съответния сегмент от портфейла, т.е. корпоративни; МСП; ипотeki за граждани (жилищни недвижими имоти).

От извадката се изключват експозиции, при които съотношението Дълг/ЕБИТДА³ < 1 и/или Собствен капитал/Активи > 50% на база на одитираните финансови отчети към 31.12.2014 г., както и експозиции, които са ресурсно обезпечени повече от 95% към съответната дата на прегледа. Индикативната горна граница за броя на кредитните досиета, подлежащи на преглед като целева подгрупа, е 40 различни длъжници. Освен това се извършва преглед на експозициите към свързаните лица (определени като лица, свързани с банката, ръководството, или акционерите). В процеса на прегледа може да се прегледат активи, като напр. облигации от Ниво 3, участия и индивидуални инвестиции в активи, притежавани недвижими имоти, заеми по справедлива стойност, активи, придобити от банките поради неизпълнение на длъжниците им.

Четвърти стадий: Преглед на кредитни досиета

Прегледът на кредитната документация се извършва съгласно Наръчника /Manual/ на ЕЦБ, като се вземат предвид предложените изменения на сегментите на портфейлите и подгрупите на риска.

Пети стадий: Оценка на обезпечения и недвижими имоти

Всички видове физически (материални) активи ще бъдат оценявани на основата на пазарната стойност, т.е. установената стойност, за която може да се размени даден актив или пасив на датата, на която е определена стойността, между потенциален ку-

² Нетната експозиция се определя като съвкупна експозиция на сегмента от портфейла след обезценка

³ Където Дълг = общ лихвоносен дълг на кредитополучателя; ЕБИТДА = печалба преди лихви, данъци, обезценяване и амортизация

пувач и продавач при пряка среща на пазара след провеждане на маркетингово проучване и където страните по сделката са действали информирани, благоразумно и без оказване на натиск. Оценките са извършват от независими външни оценители, които подлежат на съгласуване спрямо изискуемия оперативен процес по преценка. Недвижимите имоти се оценяват в съответствие с Европейските стандарти EVS-2012 (Синята книга, Blue book), както и с други международни стандарти, като например указанията на Royal Institute of Chartered Surveyors (RICS) .

Шести стадий: Отразяване на констатациите

При анализа на отразяването на констатациите се вземат предвид предложените изменения на сегментите на портфейлите и подгрупите на риска.

Седми стадий: Анализ на колективното ресурсно обезпечаване

При анализа на ресурсното обезпечаване се осъществява проверка на моделите за колективно ресурсно обезпечаване на банката и тяхното съответствие с приложимите счетоводни правила, както и дали съществуващите нива на ресурсно обезпечаване са подходящи или изискват корекция. За целта всеки изпълнител на ПКА прилага свой собствен модел на проверка, който се валидира от БНБ.

Подразделянето на портфейлите по продукти, отношения между заем и стойност (LTV), канали и рискове се извършва с използване на данни за 2014 г., с изключение на случаите, в които липсват данни за 2014 г. /тогава е предвидено използването на данни за 2015 г./ . Моделът на проверка се прилага само за обслужваните и необслужваните експозиции за граждани и за професионалните експозиции. Моделът на проверка се калибрира със собствените данни на съответната банка.

Осми стадий: Експозиции на ниво 3 по справедлива стойност

На този стадий изпълнителите на ПКА правят преглед на експозициите на ниво 3.

Девети стадий: CET 1%

Прегледът на CET 1% се извършва съгласно Наръчника на ЕЦБ. На този етап се изисква получаване на параметъра CET1% за банката и проверка на всички капиталови изисквания в съответствие с CRR/CRD IV

Десети стадий: Осигуряване на качеството и проследяване на напредъка

На този етап се очертава подхода, който е приет за осигуряване на качеството (ОК) и проследяване на напредъка. ОК и проследяването на напредъка са два взаимно допълващи се процеси, чиято съвместна цел е да се осигури точно и навременно изпълнение на ПКА по стандартизиран начин във всички значими банки. И двата процеса следват тристепенен модел на преглед. Екипът на изпълнителя на ПКА (който е независим от основния екип на изпълнителя на ПКА) формира първото ниво на преглед, като отговаря за точното и навременно изпълнение в съответствие с насоките, издадени от БНБ, при което възникналите проблеми се пренасочват към централния екип на БНБ при необходимост. Екипът по ОК на БНБ за всеки работен блок формира второто ниво на преглед, като извършва независими проверки за правдоподобност на работата на екипа за ОК на изпълнителя на ПКА. Ръководителят ОК на БНБ формира третото ниво на преглед, като преглежда и проверява изпълнението на ПКА, както и осигурява целенасочено разследване на конкретни въпроси при необходимост.

Като значителна част от проверката, експертите ангажирани от ЕЦБ ще следят дали банките оценяват коректно обезпеченията по кредити, което в момента е основната неизвестна в повечето страни на Стария континент. Преди всичко става въпрос за ипотечни върху имоти, чиято пазарна стойност е спаднала в резултат на кризата, като тази промяна не е отразена в целия ѝ размер в балансите на банките.

Като заключителен етап от цялостния преглед на качеството на активите се оформя изготвянето на стрес-тестове от всички банки, като са зададени условията на шок в базисния и утежнения сценарий:

- Хоизонтът на симулиране и тригодишен – от 2016 до 2018 г., като стрес-тестът се провежда на основата на общ базисен и утежнен сценарий;
- Водещ принцип при симулацията е работата със „статичен баланс“ към 31.12.2015 г., като за тригодишния период на симулацията не се допуска кредитен растеж;
- Запазва се географското и продуктово разпределение, валутната и падежната структура на активите и пасивите;
- Ограничени са възможностите за нарастване на работещия портфейл, като увеличаването на „неработещите кредити“ става за сметка на „работещите“ при запазване на общия обем на brutния кредитен портфейл;
- Не се отчитат лихвите по кредити с просрочие над 90 дни, или с влошени показатели за дейността / т.нар. non performing/;
- Ограничена е възможността за реструктуриране на кредити и активи, продажба на активи и др.⁴

Последиците за банковия сектор в България

Проблем, който се очаква да се появи на финала на AQR анализа е свързан с констатации за недостиг на регулаторен капитал в някои банки.

Два са механизмите, които след оценката биха довели до недостиг на регулаторен капитал:

1) Увеличаване на рисково претеглените активи: За всеки един отпуснат кредит банката трябва да осигури регулаторен капитал като процент от рисково претеглената част на кредитната експозиция (12% в България, 8% в Европа). Според наредбите на БНБ при ипотечните кредити рисково претеглената част на експозицията е по-ниска от самата експозиция към кредитополучателя, ако показателят стойност на имота спрямо експозицията е достатъчно висок. Тоест, когато пазарната стойност на имота падне под определена стойност, рисково претеглената стойност се покачва, а с това и регулаторният капитал, който банката трябва да поддържа.

2) Начисление на допълнителни провизии: Експозициите на банките към клиенти се класифицират според качеството си в четири групи – редовни (с просрочия до 30 дни), под наблюдение (31-90 дни), необслужвани (91-180 дни) и загуба (над 180 дни). Според наредбите на БНБ експозиции под наблюдение се провизират с минимум 10%, необслужваните – с минимум 50%, а тези, класифицирани като загуба – със 100%. При неблагоприятен резултат от проверката ще се наблюдава миграция от благоприятните категории към по-неблагоприятните, което изисква начисляване на допълнителни провизии. Формираната от този разход загуба води до намаляване на капиталовата база на банките.

⁴ Указания за провеждане на стрес-тест на банките 2016 г., БНБ, 28.04.2016 г.

Според представители на ЕЦБ, резултатите от текущия преглед ще наложат ново повишение на изискванията за регулаторен капитал като допълнителен буфер за предпазване на банките от фалит. Вероятен резултат след провеждането на AQR анализа е предприемането на мерки за рекапитализация на банките в изпълнение на Директивата за възстановяване и реструктуриране на банките и изработването на оздравителна рамка. В този смисъл, заслужава да се отбележи реалната опасност от ерозия на наличните буфери и изчерпване на капитала в някои български банки, предвид слабото вътрешно генериране на капитали и текущото калибриране на мерките. Основният риск произтича от покритието на буфера за системен риск /насочен към вътрешните експозиции – 97% от кредитните портфейли на националните банки са на български длъжници/.

Основание за притеснения при заключенията от AQR анализа дава вероятното констатиране на възможни несъвпадения на отчетените стойности на обезпеченията по кредитните сделки с точните и актуални пазарни оценки, както и коректното отчитане на обезпеченията по кредитите във връзка с флукуациите в пазарната им стойност в резултат на кризата.

Проверката на качеството на активите вероятно ще открие необходимостта от значителни обезценки, свързани с реалното качество на кредитните портфейли, кредитирането на свързани лица, кредитните качества на заемателите, стандартите за управление, практиките за сключване на договори за кредит, вида обезпечение и базисния риск на портфейла, вкл. спукването на балона в сектора на недвижимите имоти.

Възможни **последници** от проверката /с известна условност, дали налаганите практики и правила няма ли да се окажат скъпи и неадекватни за мащабите на българската банкова система/ са свързани с:

- Затягане на регулаторния режим, хармонизиране на правната рамка в посока усъвършаване дейността, свързана с прилаганите надзорни механизми, поддържане на изискуемите от регламентите капиталови и ликвидни буфери, насърчаване на пазарната дисциплина, засилване на мерките по анализ и управление на рисковете, изчистване на банковите баланси от лоши кредити, прозрачност в полза на потребителите и др. Разглеждането на управлението на риска като център за наблюдаване на бизнеса и разбирането на това как новите правила може да повлияят на стратегическите инициативи, е по-важно от всякога. Вероятността новите изисквания на европейските регулаторни органи да се прилагат и от БНБ върху банките с български капитал в следващите години се засилва от факта, че рейтинговите агенции следят въвеждането на новите изисквания в България. Не се изключва те да намалят оценката си за страната, в случай че въвеждането на новите правила не се случи достатъчно бързо. На правната рамка в България се гледа като на един от големите рискове за банковия сектор в момента, заедно с ниския растеж на икономиката, слабото търсене, ограниченото кредитиране и значителния обем лоши кредити.

За да няма негативно отражение на затегнатия регулаторен режим върху развитието на българската икономика в следващите няколко години, Международният валутен фонд съветва в доклада си за България от януари 2014 г. банките да вземат навременни мерки за изчистване на балансите си. Един от възможните варианти е продажбата на лоши кредити и свързаните с тях обезпечения към финансови инвеститори, специализирали се в покупката на такъв тип активи.⁵

⁵ <http://karollbroker.bg/blog/predizvikatelstvata-pred-bankoviya-sektor-v-blgariya/>

- Еwentуално ограничаване на кредитирането поради необходимостта банките да поддържат повече регулаторен капитал /поради увеличаване размера на рисково-претеглените активи и начислението на допълнителни провизии/, като вероятно ще бъдат утежнени условията за получаване на жилищни и корпоративни кредити; При текущата ситуация банките-майки от Евророната няма да са в състояние да докапитализират българските си дъщерни дружества. В момента дори самите те са по-неликвидни и с по-ниска капиталова адекватност. Физическите лица, например, ще бъдат конфронтирани с по-тежки условия за получаване на жилищен кредит, а бизнес и корпоративните клиенти с по-труден достъп до оборотен капитал и средства за нови инвестиции.

- Увеличаване размера на лихвите и комисионите като компенсаторна мярка за допълнително начислени провизии

- Предприемане на стъпки за възстановяване на бизнес моделите на банките в отговор на новите стандарти за качество на капитала и ликвидност. Повишаване на качеството, количеството и прозрачността на капиталовата база, за да се гарантира, че банковите институции са в по-добра позиция за поемане на загубите. Подобряване на конкурентната позиция на банките с оглед адаптиране към сложността и несигурността на по-широката регулаторна среда.

Литература:

1. Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на съвета от 26.06.2013 г. относно достъпа до осъществяването на дейността от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции и инвестиционните посредници;
2. Регламент 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26.06.2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент /ЕС/ № 648/2012 г.;
3. Указания за провеждане на стрес-тест на банките 2016 г., БНБ, 28.04.2016 г.
4. Базисен и утежнен макроикономически сценарий на БНБ за целите на стрес-теста на банковата система през 2016 г., БНБ., 2016 г.
5. Asset quality review, Phase 2, Manual, European Central Bank, 2014]
6. Comprehensive Assessment Circular № 2, №3, 2016 г.